

Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se
sofia.birk@regeringskansliet.se.

Tillfälligt höjd subventionsgrad för rotavdraget

- IFAU tillstyrker förslaget att tillfälligt höja subventionsgraden i rotavdraget under perioden 12 maj – 31 december 2025.

Bra med konjunkturberoende rotavdrag

IFAU har i flera tidigare remissvar betonat att det är en god idé att knyta rotavdraget till konjunkturen, eftersom sysselsättningen i byggbranschen är känslig för konjunktursvängningar, se t.ex. IFAU (2024). Ett konjunkturberoende rotavdrag kan ha en stabiliserande effekt på sysselsättningen genom att öka efterfrågan på byggtjänster i tider när många byggarbetare är arbetslösa. Förslaget om tillfälligt höjd subventionsgrad från 30 till 50 procent är helt i linje med en sådan inriktning på rotavdraget. Hur stor sysselsättningseffekten är vet vi dock inte.

När subventionsgraden sänktes från 50 till 30 procent den 1 januari 2016 var konjunkturläget betydligt bättre än idag. Det framgår tydligt av förarbetena att sänkningen motiverades just av den goda konjunkturen och att det vore lämpligt att återigen höja subventionsgraden i ett sämre konjunkturläge (Finansdepartementet, 2015). Taket för rotavdraget höjdes tillfälligt 2024, men subventionsgraden har fram till nu varit oförändrad på 30 procent trots en långvarigt bekymmersam situation i byggbranschen.

Bra att höja taket eller subventionsgraden?

Att höja taket eller subventionsgraden i rotavdraget stimulerar efterfrågan på rottjänster (reparation, ombyggnad och tillbyggnad) på olika sätt. Att höja taket uppmuntrar till stora projekt med höga arbetskostnader, där rotavdragets storlek begränsas av taket (som i år ligger på 50 000 kronor per person och år). Att höja subventionsgraden uppmuntrar i stället framför allt till relativt mindre projekt, där skattereduktionen inte begränsas av taket.

Det finns fördelningspolitiska skillnader mellan att höja taket och att höja subventionsgraden. Höginkomsttagare tenderar att köpa dyrare rottjänster (Riksrevisionen, 2023, avsnitt 4.1.2), och gynnas därför i högre grad av en takhöjning. För att utnyttja mycket höga rotavdrag måste man dessutom ha en hög arbetsinkomst i utgångsläget, så att det finns någon skatt att reducera.

Detta är inte ett lika stort problem vid en höjning av subventionsgraden. En högre subventionsgrad kommer med hög sannolikhet fler inkomstgrupper till del jämfört med en takhöjning.

Risk att den statsfinansiella effekten underskattas

Beräkningarna av de offentligfinansiella effekterna i avsnitt 4.1 i promemorian skulle kunna redovisas mer noggrant. Finansdepartementet verkar ha antagit att betalningar för rotarbete ”i högre utsträckning sker under perioden 12 maj–31 december” (s.14), vilket är att ta hänsyn till beteendemässiga förändringar. Men däremot tar finansdepartementet inte hänsyn till att rotarbete som ”en privatperson planerat till efterföljande år kan komma att tidigareläggas” (s.14).

Det tycks som om finansdepartementet har använt data från 2023 för att beräkna de offentligfinansiella effekterna. Det året uppgick de samlade rotavdragen till 10,8 miljarder kronor, vilket var en något mindre summa än både 2022 och 2024.¹² Det finns visst fog att misstänka att den beräknade statsfinansiella effekten på 4,35 miljarder kronor är en underskattning av den faktiska ökningen av den samlade skattereduktionen.

Själva syftet med ökningen av subventionsgraden är att fler ska köpa rottjänster – och att många dessutom ska köpa mer rottjänster. Det innebär rimligtvis att basen för skattereduktionen (de rapporterade arbetskostnaderna) ökar. Det ska alltså inte komma som någon överraskning om reformens statsfinansiella kostnad visar sig vara underskattad i promemorian. Storleken på underskattningen beror på hur känslig efterfrågan på rottjänster är för förändringar i subventionsgraden.

I detta ärende har generaldirektören Martin Söderström beslutat. Docent Håkan Selin har varit föredragande.

Martin Söderström

Håkan Selin

¹ Årliga data över rotavdraget finns på Skatteverkets statistikportal, se <https://www6.skatteverket.se/sense/app/adb533d4-7f01-4446-8eba-b0cd4c06c77e/sheet/e4f9aa7e-de62-483a-801f-912761d52dbd/state/analysis>.

² Den samlade nivån på rotavdraget 2024 kan ha påverkats av den tillfälliga höjningen av taket för rotavdrag som upphörde att gälla vid utgången av december 2024.

Referenser

Finansdepartementet, 2015, *Förändringar av husavdraget*. Skatte- och tullavdelningen, mars 2015.

Finansdepartementet, 2024, *Tillfälligt höjt tak för rotavdraget*. Lagrådsremiss, Stockholm den 15 februari 2024

IFAU (2024) ”Tillfälligt höjt tak för rotavdraget”. Remissvar den 15 januari 2024, Dnr 246/2023.

Riksrevisionen, 2023, *Svart på vitt – rotavdragets kostnader och effekter*. RiR 2023:26.